

САНА ОЛОХ

Х а н м а т

1981 он алтынны
15 нүгүттөн талар

СССР ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 153 (5820)

1982 он. Ахсынны 21 күнэ
ОПТУОРУННУК

Сыаната
2 аарчы

ЮБИЛЕЙНАЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЙ КУОТАЛАНЫ КЫАЙЫЛААХТАРА БҮТҮН СОЮЗТААБЫГА

ССРС тэрлэллэ 60 сыла туолуутун чэбигэр Бүтүн Союзтаабы социалистическай куоталаһыга үрдүк түмүктөрү ситисинтэрин уонна ССРС экономическай өтүөнэ социальнай сайдыытын государственнай былааннарын ситисиннээхтик толорбуттарын үһүн ССРС КК, ССРС Министрдарын Советын, ЦСБСКС уонна ЦСБСКС КК-тын Көһөрүлэ сылдыар Кыһыл Знамяларын наараадалаһылар:

1. Саха АССР,
2. Орджоникидзевскай оройуон,
3. Орто Халыма оройуона.

ССРС НХОВ-тар Бөчүт Бүтүн Союзтаабы дуоска- тыгар киллэриллил туран ССРС КК, ССРС Министр- дрын Советын, ЦСБСКС уонна ЦСБСКС КК Көһөрү- лэ сылдыар Кыһыл Знамяларын наараадалаһы- лар:

4. «Якутгострой» комбинат «Грандэнстрой» трейн 11 №-дээх идэтибит тутуутун управле- ние коллектива, Нарын к.

5. В. И. Ленин аатынан Саха сиринээби Ленин орденнаах аймааһы хоһуур производственной холбо- нук коллектива, Мирный к.

6. Зеленой Мыс муоратаабы порда, Черехэй бөһү- өтк.

7. Н. К. Байналов аатынан совхоз, Мэнэ-Хагалаас оройуона.

ССРС КК, ССРС Министрдарын Советын, ЦСБСКС уонна ЦСБСКС КК Көһөрүлэ сылдыар Кыһыл Зна- мяларын наараадалаһылар манньа коллективтар:

8. Главмехтострой 8 №-дээх механизацияда управ- ления, Якутский к.

9. Тыа хаһаайыстыбатын Саха сиринээби научнай- чинчийар институтун Покровскайдаабы опытной произ- водственной хаһаайыстыбата, Орджоникидзевскай оро- йуон.

БҮТҮН РОССИЯТААБЫГА

ССРС 60 сылын бэлэтээн Бүтүн Россиятаабы со- циалистическай куоталаһыга үрдүк түмүктөрү сит- исинтэрин, РСФСР экономическай уонна социальнай сайдыытын государственнай былааннарын ситисин- нээхтик толорбуттарын үһүн, куоталаһы кыайы- лаахтарынан аарыллан, РСФСР Министрдарын Советын уонна ЦСБСКС Көһөрүлэ сылдыар Кыһыл Знамяла- ры наараадалаһылар:

САХА АССР-тан

1. Мирный уонна Якутский муораттар.
2. Уһаа Бүлүү оройуона.
3. Саха сиринээби Ленин орденнаах производ- ственнай-геологическай «Якутгеология» холбоһук.
4. Мэнэ-Хагалаас оройуоннаабы В. И. Ленин аатынан совхоз.
5. Орто Халыма оройуоннаабы ССРС 50 сылын атынан совхоз.

РАЙСОВЕТ СЕССИЯТЫН ЫН ЫРЫЫ

Народнай депутаттар тап ураты ытыаһыл КХП ытыарылаах оро- йуоннаабы Советтарын үһүс сессията 1982 сыл ахсынны 24 күнүгэр аарылла 10 чааска ССРС райкомун конфе- ренц-саалатыгар аһыл- лар.

Сессияда депутаттар Райсовет исполкома,

КОММУНИСТИЧЕСКАЯ СУБЮТУЕНЬУК ҮРДҮК КҮҮРЭЭНЭ, ҮТҮӨ ТҮМҮКҮЭРЭ

★ ССРС ЮБИЛЕЙЫГАР—ҮЛЭНЭН САЛЮГ ★

ССРС Союзтарын юби- лейын советскай дьон аһар-тутар ударнай үлэ- нэн көрсөллөр. Хайҕал- лаах 60 сылга киһилэр ахсынны 18 күнүгэр дойду бүтүүнүн үрдү- нэн буолбут коммуни- стическай субютуеньу- ку анаатылар.

Бу бүтүүннү өрүтү- лэ- бэ бырааһынныгыт кө- бүлөөччилэр — Москва бастың коллективтара — субютуеньу күн ураты болдомторун үлэни сал- гыы интенсификацияла- ыһыга, киһи хаачысты-

батын тупсарыыга наада буолар производство ис резервлэрин туһаныыга уурдулар. Чуолаан, онуо- ха туһулуулар совет- ская норуоту ССРС КК сэттиннээби (1982 с.) Плэнукум Уураахтара.

Ударнай сменалар нэм- нэригэр бөлөмнөмнү московский мааркалаах станоктар уонна автомо- биллар, прибордар уонна табалдар дойду бары республикаларыгар ана- ыллар. Олор биллэр-көс- төр соргоһоро кэмчилэ- мит сырыттан, матыры- баалартан, энергиятан оҥоһуллан таһарылын- ылар.

Ленинградка В. И. Ле- нин аатынан «Невский завод» холбоһук бэрэ- биэркэлэр сөүдөһиттэр коммунистическай субю- туеньу күн 25 тыһ. ки- леваттаах таһы качай- дыр бастагы серийнай ыргегат силовой турбина- та тургурулуна. Ардаа Сибиртин таһы ыһыга аналлаах головной мас- шыныны оҥоруу түмүк- түүр этаба саҕаланна. Оттон Тюменская уоба-

лас промышленнотариин күн 700 малыйеи кубо- метр таһа таһы ыл- лылар. Сибирь газгаах сирин туһаа таһаарыы бастагы сылын бүтү- нүүтүн устата итти-агаз ыһылаһыта.

Үлэ бырааһынныгар БАМ киһи учаастагы 40 тыһ. тутууччылар ситисиннээхтик үлэлэти- лэр. Манна бийиги дой- дубут 70-тан таһа на- родностарын уонна на- ционалыностарын пред- ставителлэр бааллар. Ба- (Бүтүүн 2-с стр. көр).

ПЯТИЛЕТКА ФОНДУГАР—20700 СОЛКУОБАЙ

Юбилейнай коммунистическай субютуеньу оройуонка 8200 киһи кыттан пятилетка фондугар 20700 солк. үн киллэриллиһэ.

Ахсынны 18 күнүгэр 13600 солк. промышленнай бородууксуула, ол иһигэр 1900 солк. мебель, 812 солк. иһе оҥоһуктара бөлөмнөһүннөр. Бүтүр тэрлэ- тэлэр 4900 солк. тутар-тангар үлэлэри төлөрдүлэр.

Коммунистическай субютуеньука «Якутсельст- рой» мехучастогын уонна Эрилик Эристин ааты- нан совхоз коллективтара өрдүк тэрээһиннээхтик кытыһылар. Аһардаа ити совхозка 3840 солкуо- байдаах үлэ төлөрүлүһэ, ол иһигэр сүөһү аһылы.

тар 94 тонна дүлбэ советуопкаланна, онтон 65 тон- ната кырабылаһына, 13,5 тонна күөл быһыыга хо- тоһо. Фермаларга ити күн 28,5 центнер үтүт мын- на, ыччат сүөһүттэн 4,8 центнер привес ыһылаһына.

Үлэ бырааһынныгар иһини тэти промкамбинат, олох-дьаһах комбинатын, суолу өрөнүөннүүр-тутар учаастак, о. д. а. коллективтар эмнэ үрдүк оҥо- румтуолаахтык үлэлэтиһэр.

Субютуеньука ленинскэй улуу бачымы дьиннээх көстүүтүнэн буолла.

ОРОЙУОННААБЫ ШТАБ.

«Якутсельстрой» мех- частотын коллектива юбилейнай коммунистическай субютуеньука көхтөөхтүк кыттан 510 солк. пятилетка фонду- гар киллэрдэ.

Ахсынны тыһыныта, сүр оту кэбидэн эрэрди, ырыһылар. Комсомоль- ный тэрлэ секретара Спиридон Старостин са- лыйар биригээдэтэ оро- йуон иһини бастагы сөөтэһилэр 12 кварти- лаах олоһор дьини тутууну саҕалааһыга ик- ки наһааһыттан эрө орто. Ол нэм иһигэр уолаттар

ИРЭ-ХОРО, ДУОҢУЙА

аһылаат бастагы эргик- рин бүтэрдилэр, көңүл үлэ бырааһынныгыт күн иһикс эргикрэрин саҕалаатылар. Түптэлэс тыһыныга тон маһы кытта «тустар» манан аһан үлэ буолбатах эрээри, тутууччылар он- тон иһикс-толлуох эрэт- тэр буолбатахтар.

— Наставникпыт Саха АССР үтүөлээх тутууч- чыта Николай Николае- вич Никитов. Аһыс уол быһыл Чурапчы орто ос- куолатын бүтэри үлэ- лэн кэлбиттэрэ, быты- рыһын бэйэбит үөрөһүт ыччаттарбыт,—дир би- ригэһиһэр.

— Бүтүн иһикс кийибит тутуу матырыаалын тийэс Мындаарайыга кийибиттэрэ. Онтон ура- талар бары бу турабыт, —дирлэр тутууччылар. Киһилэри кытта көк- кэлэһэ площадкада Ан- тон Иванов биригээдэтэ үлэһилэр. Эмнэ иһикс мэн- димэһинээх олоһор дьини туталлар. Манна Иван Пермяков, Федот Константинов курдук оһытаах болуотунуһу- тар бааллар.

Электрическэй усту- руу тыһаа сыһ-сыры- лас. Ити Н. Е. Захаров үлэһилэр.

— Күнгэ 20-тан та- хса бөрөһиннэ усту-

руустабын,—дир киһи. Бу биригээдэ дьинэ иһиксэтин уура сылдыар. Тутуу-каптыла турган, барыта уурбут-туппуг курдук. Оһытаах дьон- нор дьах курдук.

— Эһил Эһеоп бы- рааһыннытын көрсө үлэһэ кылларнээхтээхтэ. Бийиги бүтэриһиттэ, штукатуркаһыттар хайа- баллара буолла,—дир Антон Николаевич.

Кэскиллээби, үлэлээби аһар-тутар дьоннор ура- ты көрө-бали күнгэ ирэ-хоро, дусуһа үлэ- лэтиһэр.

М. МИХАЙЛОВА.

Снимокка: дьинэ үрдүн иһар; Н. Е. Захаров.

П. ОКОНЕШНИКОВ фотолара.

ССРС ЮБИЛЕЙЫГАР
— ҮДЭНЭН САЛЮТ

(CCTA).

Юбилейдаах сылта социалистической куоталааны кыайынааарыин буолбут «Армалектросвет» холбоук коллектив субуотунуук кун проэктовон тэрийин сенте схематын улэлэте. Ол бары операциялар хаачыстыбаларын учугэйдик контуруллаахы хааччыда. Ол түмүтөр техникской паспорттарыт оконуллубут даталара ахсынны 18 күнүз туруоруллубут оконуктар 90 бырыһаанына Хаачыктыба государственнай значынан маркировкаланнылар.

Бары союзнай республикаларга үлэ «ССР Союзтарын юбилейгар — ударнай үлэни!» девизин барда. Предприятие-ларга уонна тутууларга, научнай-чигчбэр инсти-туттарга, тыа сирдэр-индустри фермалары — үлэ хас биридии мизэстэ-тэр субуотунуук кун советской дыон инициати-валаахтык, чуолкайдык, хаһаайынны сыһыан-нан үлэлэткислэр.

(ССТА).

С. ЧМЧИНГАРОВ.

Исполком обществен-
ная сүеңү кыстыгын та-

КОЛЛЕКТИВА КЕХТООКТУБ
УЛДЫН

Варыта 1223 солку-
байдаах табаарынай бо-
ролукусуна олохулуна,
55 кубометр оттуу маа, 10
кубометр тутуу маа та-
былына. Көнгү үнэ бы-
раахыннамыга шотендар
А. М. Пестерева, Н. Е.
Ожогинина, С. М. Не-
устрова, тракторист В. П.
Никитин оолук таа-
рылгалахтын үлүстөт-
көсү. Пятилетка фондугар
кылаарына багыт 360
сол. үбү кылаарына ту-
дуроммут соруугу си-
стиста.

Ф. ЛУКАЧЕВСКАЯ.

БИИР ИЛЛЭЭХ КЭРГЭННЭ

Российской Советской Федеративной Социалистической Республика

60

Москва, РСФСР Советтарын Дамгын уонна ЭХКС Дамгын Көстүүдөрө.

БЫРААТТАНЫ УЛУУ СЫРДЫГА

Россия—ленинизм уюна Улуу Октябрь төрөбүт дойдута, советский республикалартам сазнай бедиктнро. Кини, Ленин ытык аатынан ааттамныт принципиальной сайа национальннай политика ис дымгин аа, дойдута демонстрациялаан көрдөрөн, тентиктер союздарыгар тентиктер быһымытынан кырбита. Бүгүн, юбилейнай сыл ылыччалыттан, Советскай Россия туохтан савалаа-бытын айдеэн аһарар туһалаах. Кини экономическай өттүмүн сайдыылаах капиталистическай дойдудартан 50—100 сыл-дьыан хаалар ыһаго.

Россия билингви индустрията—бу 400-чакка саклаалар, 26 тын кэригэ предпритиелар, массынналар уонна механизмнар 100-тан тахса көрүнүгүн өнгөрөтүп таһаарыы. Аһардас ааспыт пэти-леткада үлүс киллэриллэбит 608 сага промышленнай предпритиелар ортолоругар аан дойдута суох пэтилар аҕыдагы суохтар. Арбаа Сибирдэди нефть-газ таах комплекс, Курск аймагы магнитнай аномалия уонна Канский-Ачинский чохтоох бассейни базаларыгар комплекстары тэрийин, советскай атомнай машиностроение бастакы хараначчыта — «Атомаш» производствнай кыамталарын уонна Саяно-Шушенский даады ГЭС-ны үлүс киллэрин. Байкал-Амур т.

мир суолун магистралына
уопша олус бөдөн кыях-
таах трансконтиненталь-
ный газопроводтары ту-
гуу — итинниктер 80-с
сыллардаагы Россия ин-
дустриальной мөссөтүнү
сорок уратыларга.

Республика индустрия-
та илии диэки, айыма
барда байдах кыраайы.
Сибирь диэки, эрчим-
нөөхтүк саварылар.

Сүнгөн уларыбчылар республика тыгын ха-
наайыстыбатыгар тавыс-
тылар. Кылагас болдооххо
таа хавайыстыбата бө-
дөт механизированная
социалистическая произ-
водства кубулуйда.
Россия 134 малыйун тек-
тардаах кини нөлэмөт
балайыналарын космиче-
ский хараабыл эрө бор-
дугтан хабаан көрүөххө
сөп. Бүгүн майна СРСР
Аска-чөлгө программалы-
н олоххо кидларэр
ини өсүлүү инжики
күрбүтэ ааһар.

Советский Россия кино
туттуута—культурунай ту-
туу салварыгар үтүө-
көннөөх ситимилэр. Рес-
публикага 50 мөлүйөн
төн тахса киһи үөрэнэр.

РФСР-ын састаабыгтар
кирэр 100-тэн тахса на-
цидлар уонна этроднос-
тар, бары национальнай
республикалар тармонич-
найдык сайдаллар. Дьэ
эти курдук, эргэ олохтом
халыт нацидлар тэнэ
суох буолууларын ту-
раты туһунан ленин-
ский национальнай поли-
тика биир сүүн көрдө-
була олоххо киллэриллэр.

Муустаах муоралар бухатыырдара

Ленинградка Балтий-
ской судноны өнөрор
заводка тагыллар сана
атомоход «Россия» диз
баттаныа.

Муустаах муоралар сана бухатыырлара, кини инниэлэри суднолар курдук, бүүе-бүтүһүү дойдугу байэтин матырыйалларыттан уонна обору

Көмүс кыюлас

Россия гербтнзг
ерүүлүбүт көмүс цуорах-
тарга маарыгынчыр бур-
дугу сый ахсын Ставро-
полье сирн сөгөрөөччула-
ра хомуйаллар. Майна
бур угу үүннэрин үйлэр
тухары муншылдубут
опыттын утумнааччы
маастарлар адынага
сөөктар. Кимнэж били-
бухтн, холобур, ыпато-
вцтар ситгннэлэп

Од эрхэри Петрослскай
оройузи сгри сггоровч-
чулара дараны хаалсы-
баттар. ССРС юбилейн
норсо Вүтүн Россиятаа.

ны хуасталахыг хатуу
дээр, кинилэр байдал 87
тн. тонна онгогтар 100-
тон талха тн. тонна сэл-
лүүлэхийн улам дээд-
нийн элеваторга сүлжээ-
жилэр. Бү орохонга ба-
нал курайн, онгох
эбнүүтээх талхаллаа
бэлхэн тобурахга
ардагтар малайдагилэр.
Од арсори ялгавчтар
дүрдүү, комбайнны
бодог хомуйар-транспорт-
тай комплекстарга ту-
лан, сир онгохуутун ма-
стардга үгүүтү сүлжүүтүн
тайлаабагилэр.

Ульяновской куоракка,
3400 сирдэнт төрөөбүт
сирдэнт, В. Н. Ленинго
палматыйнык (автора —
скульптор М. Г. Мани-
сен).

Манна киһи аймак
махталын балиһа бую-
лан тыһыннаах сибэкки-
тэ үчүгүйдүтүр.

Газопровод сыыйыллар

Ургонгой — Помары — Ужгород газ магистральн тутуу туһунан документальнай кинолента автордарыттан сорохторунан И. Усенко салайар нэлиин биригээдэтин дьон буоллулар. Опытынах тутааччы кэтиг Каманын туоратыыта Байэтын дьонун эра буолбакка, ону тэпэ үлэ сүрүн этаптарына: хаптаран көрдөрөр тына оператордары эмиз сабыллыахтыр аттаран туруолда.

Бу лонго историнца нийригдэж, Киннин Волга, Днепр, о. д. а. орүстэри тууретыхтаах специалистар кичэйэн үөрөтэллэр.

Трансконтинентальный газопроводы тутааччылар бизирбит тылларытар тураллар: ыстаал артерия 1984 сый тохочинну-тугар үлөз жикирнез.

Республика биир күнэ

— 2,2 миллиард киловатт-часов ордук электроэнергия, 1,5 миллиард тонна нефть уонна газ конденсаты, 788 миллиард кубометр газ, 700-чэкс трактор, 12 тыһ. телевизор оҥоруллар;

— 54,5 тьш. тонна
кытнэл уонна бурдук-
тан өҥөнүктөр буһа-
рылталлар;

— поезд 7 мөл. пассажирлары уонна 5,6 мөл. тонна таһаараны, самолёттар 190 тыһ. киһини таһаллар;

РСФСР индустриятын бир сүрүн салатынан массынын оноруу буотар.

Снимокка: Татария уон-
на Башикрия массамына-
ны огторосчулара огтор-
бут автосамосваллара.

— алта тынымча
оо төрүүр:

— үүрэгт тыгшын-
ча сана мал үснүүр;
— 15 тыг. киби са-
на дымра көхөн ким-
нэр;

— пәйлигәнчә : до-
рубуйатын харыста-
былын вахтатың00
580 тый пром тугао

— 1200 санитарий-
дар, 600-тэн тахса
сынъяанар дэвэллэг
уонна пансионаттар
сынъяанаттаагы д а р ы
ылааллар;

— пзарталарга 20,
молүйүөнтэн тахса
үөрөнөөччи олорор:

— үрдүн үөрэх ба-
даренинеларын аучи
тооняларытаа 3 молу-
бүөнтөн тахса сту-
дент кэлэр:

— 78 тийн кулуун.
327 таст, 77⁰, музей
заниарын аһаллар.

(CCTA).

Тюмень, уонна Алер-
байдиан ибэн итхэн-
нэ гаһы хосточчу-
дарын ички ардыларыгар
дотордоһуу уонна дел-
ной сибээс бөһөрүүр. Со-
торугаарыта Урейгэнди-
бы газоконденсаттаах сир-
эс соһуруу республика-
тан биллилээх буорой
маллар Союздиги тас-
най Улэ Геройд Акиф
Аманов махтантаата.

Синимонка: Акиф Аманов (хангаас) Уренгойга бийшингээх бүрөөл малаатар Алексей Глизиановчын көрсүлүүлэрин минитер. Алексей сиважина бирингээдэтин ыктаа Бирингэ Уренгойдаларга газтаах сиргэ сөггө сымл устатаа дьоло үүтлөөниин ыктар. Он түмүгөр хотугу газ миллиардынан кубометрдара ытлынынылар.

Искки маастар ССРС 68
сыллы чыаһыгэр буровой
бичигээдэлэр социалисти-
ческай куоталаһыылары-
гар киирсэн үлэтиниллэр.

Краснодарский кыраай Усть-Лабинской оройу-
мундагы «Кубань» колхозка б. ч. йыл бугуун хо-
мууун конинттон калар сыллаавы үүнүү торүтө
уурулуна, үлөкө муоталааны кыйыйылаада айт-
таппа: бурдук үрдүк үүнүүтүн Социалистическай
Улэ Геройа М. И. Гзеников (синимонка ортоку) би-
ригезелте ылаа, Кинимонка сапта үүнүүтүн бастаан
каравай туттабыллар. Дорзотто — кутталычачы-
тара А. А. Бабенко (жаада) уулаа, М. И. Третья-
ков (улаа) кыйыйылаады эбэрделиллар.

